

**Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Bibliotēku attīstības institūta
Bibliotēku konsultatīvā centra**

**Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava (Z lasītava)
aicina iepazīties ar jaunāko profesionālo literatūru (2007. g. jūlijs - augusts)**

Anderson Charles R. Reference librarianship : notes from the trenches / Charles R. Anderson, Peter Sprenkle. – New York : The Haworth Information Press, 2006. – ix, 258 p. – ISBN 978-0-7890-2948-5. (Z 025.5)

Izdevumā dokumentēts viens gads uzziņu nodaļas bibliotekāra dzīvē kādā ASV vidējo rietumu bibliotēkā. Darbs ar lasītājiem parādīts, atklājot gan tā monotono, gan komisko pusi. Grāmatā tiek izklāstītas visbiežāk sastopamās bibliotēkas apmeklētāju problēmas ierodoties bibliotēkā: neprasmē darboties ar datoru, tehniskas kļūmes, lietotāju nešaubīgā pārliecība, ka bibliotēkā atrodams viss viņiem nepieciešamais u.c. Izdevuma autors vēlējies parādīt lasītāju apkalpošanas darba būtību bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes studentiem, sniegt emocionālus un filozofiskus ieteikumus praktiķiem. Darbu papildina humora pilnas esejas, kas raksturo autoru aprakstītās situācijas.

Anderson Cokie G. Ethical decision making for digital libraries / Cokie G. Anderson. – Oxford : Chandos Publishing, 2006. – xiv, 138 p. – ISBN 1-84334-149-2. (Z 023.5)

Vairums bibliotekāru ētikas kodeksu nav pārskatīti kopš interneta ēras sākuma. Tajos galvenā uzmanība ir veltīta izdevumu pieejamībai un konfidencialitātei, bet pārāk maz ir runāts par digitalizējamo materiālu atlasīšanu, sagatavošanu, saglabāšanu un publicēšanu. Izdevuma autors aicina aizdomāties par strīdīgajiem jautājumiem un rosina uz diskusiju par bibliotekāru profesionālo ētiku digitālajā laikmetā. Izdevumā publicēti profesionālās ētikas kodeksi informācijas speciālistiem, kā arī pievienota bibliogrāfija un priekšmetu rādītājs.

Carr Reg. The academic research library in a decade of change / Reg Carr. – Oxford : Chandos Publishing, 2007. – xvii, 237 p. – ISBN 978-1-84334-245-8. (Z 027.7)

Pēdējo 10 gadu laikā ikviens bibliotekārs ir saskāries ar informācijas tehnoloģiju lomu bibliotēku darbā. Visā pasaulē informācija kļūst par aizvien pieprasītāku precī un augstskolu attīstība nonāk valdību uzmanības lokā kā nācijas labklājības garants. Pasaules globālajā tīmeklī tiek piedāvāti tādi zināšanu apguves veidi, kādus iepriekšējā paaudzē nepazina. Bibliotēkas atrodas šī procesa centrā. To loma studentu apmācībā nemazinās, turklāt bibliotēkas kā veikto pētījumu rezultātu uzglabātājas funkcija kļūst arvien nozīmīgāka. Ko šajā sakarā iespējams darīt valstiskā līmenī? Autors, balstoties uz akadēmisko bibliotēku vidē gūto pieredzi, pēta dažādas iespējas. Izdevums ir visaptverošs pārskats par augstskolu bibliotēku problēmām pēdējā desmitgadē. To papildina bibliogrāfiskās atsauces un priekšmetu rādītājs.

Dahl Mark. Digital libraries : integrating content and systems / Mark Dahl, Kyle Banerjee, Michael Spalti. – Oxford : Chandos Publishing, 2006. – xviii, 203 p. – ISBN 1-84334-155-7. (Z 02:62)

Grāmatā aprakstītas prasmes un tehnoloģijas, kas nepieciešamas digitālās bibliotēkas izveidei. Izdevuma mērķis ir iepazīstināt bibliotekārus, menedžerus un augstskolu studentus ar plašajām mūsdienu digitālās bibliotēkas vides iespējām. Grāmatā ir aplūkotas jau praksē ieviestas un izstrādes procesā esošas tehnoloģijas, kurām ir nozīmīga ietekme uz bibliotēkām, kā arī sniegti ieteikumi, kā un kāpēc šīs tehnoloģijas ir svarīgi izmantot bibliotēku darbā. Izdevuma autori skaidro relatīvi jaunu bibliotēku darba virzienu, kur dažādi pakalpojumi un informācijas avoti ir savienoti atsevišķā digitālās bibliotēkas shēmā.

The **future** of the book in the digital age / ed. by Bill Cope, Angus Phillips. – Oxford : Chandos Publishing, 2006. – xx, 226 p. – ISBN 978-1-84334-240-3. (Z 002.2)

Rakstu krājumā izmantoti starptautiskas konferences (Oksforda, 2005) materiāli, kuras pamattēma bija iespējās grāmatas nākotne digitālajā laikmetā. Vai jaunie elektroniskie mediji ir drauds vai iespēja? Diskusijā aptverts plašs problēmu loks, sākot ar vēsturi, teoriju, pētniecisko darbu līdz praktiskas dabas jautājumiem (tehnoloģijas, biznesa modeļi u.c.). Krājumā iekļautie raksti izvēlēti tā, lai tie atspoguļotu pēc iespējas dažādus grāmatas un tās nākotnes aspektus.

Grimes Sharon. Reading is our business : how libraries can foster reading comprehension / Sharon Grimes. – Chicago : American Library Association, 2006. – xii, 155 p. – ISBN 0-8389-0912-4. (Z 028)

Izdevumā analizēta informācijpratība, priekšplānā izvirzot lasīšanas iemaņu attīstību. Autores mērķis ir aicināt bibliotekārus veicināt lasīšanas izpratni. Darba pamatā izmantota autores personiskā pieredze Lansdaunas (*Lansdowne*) (ASV, Mērilendas štats) pamatskolā. Soli pa solim autore analizē individuālās lasīšanas iemaņu mācīšanas stratēģijas, papildinot tās ar praktiskiem piemēriem un atkārtoti uzsverot, ka lasīšana ir aktīva darbība. Izdevumu papildina bibliogrāfiskais saraksts un priekšmetu rādītājs.

Handook of electronic and digital acquisitions / ed. by Thomas W. Leonhardt. – New York : The Haworth Press, 2006 – xvi, 160 p. – ISBN 978-0-7890-2292-9. (Z 025.2)

Rokasgrāmatā aplūkotās tēmas: autortiesības saistībā ar elektroniskajiem resursiem, datubāzu izvērtēšana un izvēle, e-krājumu attīstības stratēģija, virtuālo uzziņu sniegšanai paredzētā programmatūra utt. Katra nodaļa sākas ar īsu ievadu, kurā izklāstīta problēmas būtība, sniegta informācija par ieteicamajiem elektroniskajiem resursiem, doti praktiski ieteikumi un iezīmētas attīstības perspektīvas. Kaut arī izdevums paredzēts augstskolu bibliotēkām, to sekmīgi var izmantot arī publiskajās bibliotēkās.

Heinrich Helen. E-journal invasion : a cataloger's guide to survival / Helen Heinrich. – Oxford : Chandos Publishing, 2007. – xxiii, 233 p. – ISBN 978-1-84334-144-4. (Z 025.3)

Grāmatā aplūkoti teorijas praktiskā lietojuma rezultāti un seriālizdevumu katalogizācijas koncepcijas. Izdevums ir paredzēts gan katalogizācijas menedžeriem, kas saistīti ar katalogizācijas politikas un elektronisko žurnālu pieejamības nodrošināšanas procedūru izstrādi, gan katalogizācijas praktiķiem. Grāmatā detalizēti skaidroti ieteikumi tirdzniecībā pieejamo žurnālu MARC ierakstu un elektronisko seriālizdevumu pieejamības nodrošināšanā. Grāmata var būt noderīga arī tirgotājiem, kas bibliotēkām piedāvā tiešsaistes žurnālus.

Higgins Susan E. Youth services and public libraries / Susan E. Higgins. – Oxford : Chandos Publishing, 2007. – xiii, 153 p. – ISBN 978-1-84334-156-7. (Z 024.1-063.6)

Grāmatā sniegts pārskats par jauniešiem adresēto publisko bibliotēku pakalpojumu darbības principiem un to attīstību kopš pašiem pirmsākumiem, kā arī interpretēti šie darbības principi mūsdienu situācijā. Izdevuma autore aplūko bērnu un jauniešu informācijas vajadzību apmierināšanas stratēģijas publiskajās bibliotēkās un sniedz padomus atbilstošu bibliotēku pakalpojumu piedāvāšanā. Izdevumā ir aprakstīts, kā īstenot bibliotēkas politiku, lai plānotu, veidotu, vadītu, pārraudzītu un kontrolētu jauniešiem paredzēto pakalpojumu programmas.

An **Introduction** to reference services in academic libraries / ed. by Elizabeth Connor. – New York : The Haworth Information Press, 2006. – xxii, 194 p. – ISBN 0-7890-2958-8. (Z 025.5)

Izdevums kalpo kā padomdevējs augstskolu bibliotēku uzziņu pakalpojumu sniegšanas principu mācīšanā un apguvē. Grāmatā ir daudz humoristisku piemēru no reālām dzīves situācijām, kas var tikt izmantoti diskusijās, studiju vai darba vietās mācību vielas ilustrēšanai. Izdevums ir paredzēts studentiem, bibliotekāriem, citiem bibliotēku nozares speciālistiem, kā arī visiem interesentiem. Grāmatā aplūkoti bibliotēku darba piemēri atspoguļo bibliotēku praksi un rosina lasītājus būt gataviem domāt, analizēt, diskutēt.

Libraries beyond their institutions : partnerships that work / ed. by William Miller, Rita M. Pellen. – New York : The Haworth Information Press, 2006. – 230 p. – ISBN 978-0-7890-2909-6. (Z 021.6)

Aizvien vairāk bibliotekāru sāk apzināties nepieciešamību sadarboties ar citām institūcijām, kas palīdz integrēt digitālo informāciju un palielināt tās nozīmīgumu, kā arī nodrošināt iespējami labāku servisa līmeni. Izdevumā aplūkota bibliotekāru sadarbība ar sabiedriskajām organizācijām, pārvaldības iestādēm, profesionālajām organizācijām, minoritāšu kopienām, pašvaldībām u.c. Rakstu krājumu papildina atsauces un norādes uz elektroniskajiem resursiem, pievienots arī priekšmetu rādītājs.

Libraries for the blind in the information age : guidelines for development / ed. by Rosemary Kavanagh, Beatrice Christensen Sköld. – The Hague : International Federation of Library Associations and Institutions, 2005. – 81 p. – ISBN 90-77897-01-1. (Z 024.1)

IFLA vadlīnijās koncentrētā veidā apkopots plašs tēmu loks, kas ir būtiskas neredzīgo un vājredzīgo bibliotēkām: bibliotēku mērķi, struktūra un stratēģija, lietotāju apkalpošana, krājumu attīstība, menedžments (ietverot personāla apmācības jautājumus, kā arī brīvprātīgo darbinieku iesaistīšanu), mārketingu u.c.

Metadata : a cataloger's primer / ed. by Richard P. Smiraglia. – New York : The Haworth Information Press, 2005. – 303 p. – ISBN 978-0-7890-2801-3. (Z 025.3)

Izdevums izveidots ar mērķi piedāvāt studentiem un katalogizētājiem studiju materiālu par metadatiem. Grāmatas pirmo daļu veido ievads, teorētiski materiāli un pētījumu izklāsti. Otrajā daļā iekļauti instruktīvi materiāli. Izdevumā tiek skaidrotas galvenās definīcijas, atspoguļota metadatu attīstības gaita katalogizācijas vidē, kā arī analizētās galvenās metadatu tehnikas.

New directions in reference / ed. by Byron Anderson, Paul T. Webb. – New York : The Haworth Information Press, 2006. – 161 p. – ISBN 978-0-7890-3088-7. (Z 025.5)

Rakstu krājuma galvenā tēma – jauni virzieni uzziņu pakalpojumu jomā. Tiek diskutēts, kā pārmaiņu (jaunas tehnoloģijas, budžeta ierobežojumi, inflācija, augošas lietotāju prasības) ietekmē bibliotēkas var izmantot jaunās un inovatīvās metodes, plānot un nodrošināt tradicionālos uzziņu pakalpojumus. Grāmatas autori raksta par savu pieredzi dažādās – lielās un mazās, publiskajās un akadēmiskajās, pilsētu un lauku – bibliotēkās.

Running a small library : a how-to-do-it manual / ed. by John A. Moorman. – New York : Neal-Schuman Publishers, 2006. – xv, 336 p. – ISBN 1-55570-549-9. (Z 025)

Rokasgrāmata nelielu (gan koledžu un skolu, gan speciālo un publisko) bibliotēku vadītājiem. Soli pa solim analizēti galvenie darba virzieni: administrēšana, pakalpojumu sniegšana, krājumu attīstība, automatizācija u.c. Katru nodaļu sarakstījis attiecīgās nozares speciālists. Papildus sniegti ieteikumi padziļinātai tēmas apguvei (gan iespiestie materiāli, gan elektroniskie resursi). Izdevumu papildina pielikumi: ASV lielāko grāmatirgotāju, bibliotēkas tehnikas piegādātāju un profesionālo organizāciju saraksti, kā arī priekšmetu rādītājs un bibliogrāfiskais saraksts.

Staikos Konsantinos Sp. The history of the library in western civilization : from / Konstantinos Sp Staikos; translated by Timothy Cullen. – vol. II. – New Castle, Delaware : Oak Knoll Press, 2005. – XXIV, 428 p. – ISBN 90-6194-349-3. (Z 02(09))

Bibliotēku vēsturei veltītā daudzsējumu izdevuma (iecerēti 5 sējumi) 2. sējums turpina apskatu par antīkās pasaules kultūras dzīves notikumiem senās Romas teritorijā. Autors raksturo bibliotēku attīstību no pirmajām privātajām kolekcijām līdz pat monumentālajām Romas impērijas bibliotēkām. Grāmata sastāv no 8 nodaļām, ko

papildina bagātīgs ilustratīvais materiāls. Atsevišķā nodaļā aplūkota bibliotēku arhitektūra.

Wegener D.R. Training library patrons the ADDIE Way / D.R. Wegener. – Oxford : Chandos Publishing, 2006. – xv, 157 p. – ISBN 978-1-84334-157-4. (Z 021.7:01)

Izdevumā apkopota informācija par apmācību programmas sagatavošanu, izstrādi, prezentēšanu, kā arī sniegti padomi, kā no tā izveidot pilnvērtīgu apmācības kursu. Autors iesaka veidot bibliotēkas lietotāju apmācību balstoties uz ADDIE modeli, kura galvenie etapi ir analīze (Analysis), plānošana (Design), izveide (Development), īstenošana (Implementation) un novērtēšana (Evaluation). Grāmatā ir izklāstītas dažas izglītības teorijas, lai veicinātu treneru informētību par apmācības veidiem, stiliem un motivāciju. Izdevumā analizētas arī dažas tiešsaistes apmācību programmas, ietverti mācību plānu piemēri, apmācības stilu pārskats, raksti par bibliotekāru pieredzi lietotāju apmācībā.

Wood Aileen. A comprehensive library staff training programme in the information age / Aileen Wood. – Oxford: Chandos Publishing, 2007. – xviii, 357 p. – ISBN 978-1-84334-118-5. (Z023.5)

Izdevums veltīts bibliotēku personāla apmācības un pašizglītības jautājumiem. Autors apraksta bibliotekāriem nepieciešamās prasmes un iemaņas, analizē apmācību saturu, sniedz informāciju par dažādiem mācību stiliem un modeļiem, piedāvā netradicionālus treniņu metodikas piemērus. Pielikumā dokumentu paraugi: darbinieku novērtējuma veidlapas, CV un motivācijas vēstule, bibliotekāru un informācijas speciālistu ētikas kodekss u.c.

Netzwerk Bibliothek : 95. Deutscher Bibliothekartag in Dresden 2006. – Frankfurt am Main : Vittorio Klostermann, 2007. – 259 S. – (ZfBB Sonderhefte; 92). – ISBN 978-3-465-03524-4. (Z 027(4/9))

Kārtējais, jau 92. speciālizlaidums iznācis sakarā ar 95. vācu bibliotekāru dienu, kurai veltīts pasākums noticis Drēzdenē 2006. gada martā. Bibliotēku dienas moto šoreiz – *Bibliotēkas tīkls*. Rakstu krājumā izlases veidā ievietoti interesantākie referāti, kuri atspoguļo pašreizējo Vācijas bibliotēku nozares attīstību un aktuālākās norises. Plašāk pārstāvētās tēmas: reformas Vācijas bibliotēkzinātnē, bibliotēkas kā informācijas nodrošinājuma tīkla sastāvdaļa, bibliotekārā izglītība Eiropas valstīs, bibliotēkas un ideoloģija.

Бакун Д.Н. Развитие библиографии исторических источников в России (XVIII - начало XX в.) / Д.Н. Бакун. – Москва : Издательский дом «Парад», 2006. – 557 с. – ISBN 5-8061-0083-9. (Z 01(4/9))

Grāmatā atspoguļota vēsturisko avotu bibliogrāfijas virzība Krievijā no 1708. gada līdz 1917. gadam. Izdevums veidots ar mērķi rekonstruēt vēsturisko avotu bibliografēšanas attīstību sākotnējā posmā, kā arī analizēt Krievijas bibliogrāfu pieredzi. Speciālisti izmantojuši dažādas metodes, lai atspoguļotu vēsturisko avotu liecības universālajos un nozaru bibliogrāfiskajos līdzekļos. Avotu bibliogrāfijas atspoguļošana nepieciešama, lai parādītu Krievijas vēstures avotu plašo klāstu un daudzveidību.

Z lasītavas krājumu ir papildinājis jauns nozares standarts, kā arī divi promocijas darbi:

Informācijas tehnoloģija. Terminu vārdnīca. 1. daļa: Pamattermini. LVS ISO/IEC 2382-1. – Rīga : Latvijas standarts, 2007. – 37 lpp. (Z 02:006)

Gerkena Vineta. Mūsdienu bibliotekārās apkalpošanas pamattendences : promocijas darbs filoloģijas doktora grāda iegūšanai komunikāciju zinātnes bibliotēkzinātnes apakšnozarē / Rīga : [Latvijas Universitāte], 2007. (Z 024)

Mūze Baiba. Bibliotēku elektroniskie katalogi un to kvalitāte : promocijas darbs filoloģijas doktora grāda iegūšanai komunikāciju zinātnes bibliotēkzinātnes apakšnozarē / Rīga : [Latvijas Universitāte], 2007. (Z 02:62)

Sast. Kristīne Dekšne-Jerohina
LNB BAI BKC Z lasītava
Tērbatas iela 75, Rīga
Tel. 7312808, fakss 7312807
e-pasts: kristine.deksne@lnb.lv
zlasitava@lnb.lv